

AZ HBO EREDETI JÁTÉKFILMJEI

Rejtett kincsek

Habár az HBO eredeti filmjei manapság messze nem kapnak akkora figyelmet, mint a sorozataik, sajátos világot jelentenek a filmművészetben belül, amivel mindenképp érdemes megismerkedni.

A tavalyi Torontói Nemzetközi Filmfesztivál egyik legnagyobb szabad prédája a *Romlott oktatás* című film volt. Olyan jó nevű sztárok játszottak benne, mint Hugh Jackman, Ray Romano vagy a friss Oscar-díjas Allison Janney. A film egy hírhedt és igazán izgalmas igaz történetet dolgozott fel, egy szaftos oktatási korrupciós botrányt, és már az első kritikákban szóba kerültek a színészek Oscar-esélyei. Manapság ekkora halak ritkán úsznak szabadon, a *Romlott oktatás* (*Bad Education*) mégis forgalmazói háttér nélkül indult el a fesztiválon. Mindenki arra gondolt, hogy valamelyik nagy mozi stúdió, netán egy streaming cég csapathoz jutott a filmre, így derült égből villámcsapásként ért mindenkit a hír, hogy az HBO vette meg a forgalmazási jogokat az egész világra, még hozzá húszmillió dollárért, ami mondjuk egy szuperhősös mozi árához képest aprópénznek számít, egy filmfesztiválon mégis iszonyatosan nagy összeg. Összehasonlításként: máig sokat emlegetik, amikor a Fox Searchlight tizenhét és félmillió dollárt fizetett a 2016-os

Sundance Filmfesztiválon az *Egy nemzet születése* jogaiért, nem titkolva azzal a szándékkal, hogy a filmmel egészen az Oscarig meneteljenek. Az üzlet megindította az emberek fantáziáját: vajon az HBO is be kíván szállni a filmek harcába az Oscarért, és ez lehet az első igazán nagy dobásuk? Vajon ez a vásárlás új fejezetet jelent a prémium kábelcsatorna/streaming szolgáltató életében? Ennek egyelőre nincs jele.

AZ EMMY KIRÁLYA

Az HBO-tól korábban sem volt idegen, hogy filmfesztiválokön vásároljanak meg egy-egy filmet, így került például hozzánk a #metoo éra egyik legjobb filmjeként számon tartott, Laura Dern főszereplésével készült *A történet* (*The Tale*), illetve a gimnáziumi bullying témáját izgalmas módon feldolgozó *Megosztás* (*Share*) is, de ezek mind kategóriákkal olcsóbb vásárlások voltak, nem igazán volt benne a pakliban, hogy a szolgáltató egyetlen filmmért ilyen mélyen a zsebébe nyúljon. Az HBO-t sokáig a mozifilmek exkluzív prémiumcsatornájaként ismerhettük, majd az egészen kiváló saját gyártású sorozataik kerültek előtérbe, azonban lassan már négy évtizede készítik fáradhatatlanul a saját gyártású filmjeiket is, melyek nálunk – talán a sokszor jellegzetesen amerikai témáiknak köszönhetően – méltatlanul

Barry Levinson:
Paterno
(Al Pacino)

kevés figyelmet kapnak, tisztelet a kivételnek. Pedig 1983 óta a saját gyártású filmjeik több mint 700 Emmy-jelölést gyűjtöttek össze, melyek közel negyedét díjra váltották.

DÖCÖGÖS KEZDÉS UTÁN GYORS FEJLŐDÉS

A nyolcvanas évek elején az akkor még „csak” prémium kábelcsatornaként ismert HBO rendkívül ambiciózus terveket dédelgetett. 1983-ban azzal az ötlettel álltak elő, hogy évente 24 (!) saját gyártású filmet és minisorozatot tűznek majd műsorra, azonban a tervből nagyon gyorsan kifaroltak. Egy év sem telt el, és már vissza is fogták a gyártókapacitást nagyjából a felére, ami mögött több ok sejlett fel: az egyik, hogy akkoriban a nézők még jobban nézték a csatornán futó mozifilmeket, mint a saját gyártású tartalmakat, a másik ok pedig az volt, hogy az első próbálkozások kritikai visszhangja még nem volt ideális. Ezen azonban a kilencvenes évekbe érve engeteget változtatnak, az HBO pedig majdnem minden évben a tévéfilmek kategóriák királya volt az Emmy-gálán. 1993-ban még arra a bravúrra is képesek voltak, hogy egyszerre két filmjük (*A füstbement terv*, *Sztálin*) vigye el a megosztott Emmy-t. A csatorna reputációja nemcsak ma vonzza a sztárokat, már a kezdeteknél is számíthattak a legnagyobb nevekre. Már a nyolcvanas évek első felében olyan csillagok dolgoztak velük, mint Laurence Olivier, Robert Duvall vagy Elizabeth Taylor.

ILYEN EGY EREDETI HBO FILM

Bár az induláskor még nem látszott, hogy valóban van értelme saját gyártású filmekkel kiemelni magukat a többi csatorna kínálatából, valószínűleg csak megelőzték a korukat, és a taktikájuk a kilencvenes években vált igazán kifizetődővé. A '90-es évek közepén, 1996-ban egyetlen év alatt tizennégy saját gyártású filmmel rukkoltak elő, ami mai szemmel nézve is elképesztően soknak tűnik, de ne feledjük, akkoriban a sorozatgyártás még jóval visszafogottabb volt, még sokkal nagyobb hangsúly volt a filmekben, mint a sorozatokon. Ugyan a hősök óta nagyon sokat változott a világ, az HBO filmjei mégis egy sajátos sztenderdet követnek szinte a kezdetektől. Előszeretettel dolgoznak fel nagy társadalmi vitákat generáló igaz történeteket, mutatnak be társadalmi igazságtalanságokat, nem riadnak vissza a politikai mondanivalótól

és egyre fontosabb számukra, hogy általuk a társadalom minél szélesebb rétege hallathassa a hangját. Összeköti őket, hogy a többségük erősen karakterközpontú alkotás, és bár kifejezetten sokszor mutatják be híres emberek életét, az HBO Films vezetője, Len Amato nem szereti (legalábbis ez derül ki a Varietynak 2017-ben adott interjúból), ha a filmjeiket életrajzi filmeknek hívjuk. Ebbe a receptbe a *Romlott oktatás* is tökéletesen beillik: egy nagy társadalmi vitát kiváltó igaz történet, erős karakterekkel és politikai mondanivalóval.

10 szuper, eredeti HBO film:

X POLGÁRTÁRS (Citizen X, 1995)

Rendezte: **Chris Gerolmo** (1 Emmy-díj)
Az HBO egyik legismertebb saját gyártású filmje hazánkban, ami részben annak köszönhető, hogy bár a Szovjetunióban játszódik, magyar földön forgatták. A szocialista eszménybe nem fért bele egy sorozatgyilkos, ezért eltitkolták a létezését, csak hogy így hihetetlenül nehéz volt nyomozni utána. A *44. gyermek* című film sok évvel később nem titkoltan innen inspirálódott.

TEMPLE GRANDIN (2010)

Rendezte: **Mick Jackson** (7 Emmy-díj)
Ha sikeres autistákról beszélünk, Mary Temple Grandin neve biztosan az elsők között jön elő. A híres zoológus és az állati viselkedés neves szakértőjének élete az HBO-tól kapott méltó feldolgozást, és biztosak lehetünk abban, hogyha ez a film moziba kerül, az őt játszó Claire Danes ott lett volna a legjobb női főszereplő kategória jelöltjei között.

Jennifer Fox:
A történet
(Laura Dern)

KIFUTÓ A SEMMIBE (Gia, 1998)
Rendezte: **Michael Cristofer**
(1 Emmy-díj)

Egyáltalán nem túlzás azt állítani, hogy Angelina Jolie-t az HBO fedezte fel a világnak. A tragikus sorsú szupermodellről, Gia Carangiról szóló életrajzi filmben azonban leginkább az érdekes, hogy Jolie azóta se volt még egyszer anynyire jó. A szerep nagyban hozzájárult a „veszélyes nő” image-hez, ami jellemző volt rá a karrierje első éveiben.

PATERNO – ELTEMETETT BŰNÖK (Paterno, 2018)

Rendezte: **Barry Levinson**
Barry Levinson nyugodtan lehet az HBO egyik házi rendezőjének, Al Pacino-t pedig az egyik kedvenc sztárjának nevezni, és egyértelműen ez a legjobb közös munkájuk, ami egy sikeres edző sorsán keresztül mutatja be, hogyan tudták szőnyeg alá söpörni a szexuális zaklatásos ügyeket az intézmények sok-sok éven át.

A TÖRTÉNET (The Tale, 2018)

Rendezte: **Jennifer Fox**
Ha egy nő előáll a nyilvánosságban azzal, hogy x évvel ezelőtt szexuálisan zaklatták, az első kérdések egyike, amivel szembesül, hogy „Miért csak most meséli el?” A történet lélektani mélybúvárkodással keresi erre a választ, és a hitelenségét erősíti, hogy a rendező a saját történetét meséli el.

IGAZ SZÍVVEL (The Normal Heart) 2014)

Rendezte: **Ryan Murphy** (2 Emmy-díj)
Népszerű Broadway darab változott HBO filmmé a sikergyáros Ryan Murphy kezei között. Az *Igaz szívvel* az AIDS korszak

kezdeteit mutatja be Amerikában egy melegjogi aktivista szemszögéből, aki megpróbálja felhívni a politika és a meleg társadalom figyelmét az eleinte főleg köztük terjedő betegségre. Mark Ruffalo és Julia Roberts csúcsmódban.

TÚL A CSILLOGÁSON (Behind The Candelabra, 2013)

Rendezte: **Steven Soderbergh**
(11 Emmy-díj)

A zongorista Liberace és Scott Thornton nem mindennapi szerelmének története valóságos Emmy-esőt hozott az HBO-nak, Michael Douglast pedig megajándékozta élete legjobb szerepével. Soderbergh filmjének címe nem árul zsákhamacskát: itt tényleg a csillogó felszín mögött lapuló érzelmekre érdemes figyelni.

LONGFORD (2006)

Rendezte: **Tom Hooper**

Mielőtt Tom Hooper olyan Oscar-kedvenc filmeket készített volna, mint *A király beszéde* vagy *A dán lány*, egy érzékeny drámát készített az HBO-nak az angol Lord Longfordról, aki politikusként látogatott emberségből rabokat – akár gyilkosokat is – a börtönben, dacára annak, hogy ezért sok politikai támadást kapott. Jim Broadbent jutalomjátéka.

BIZONYOSSÁG (Confirmation, 2016)

Rendezte: **Rick Famuyiwa**

Anita Hill esete talán Magyarországon kevésbé ismert, pedig ez volt az egyik legnagyobb visszhangot keltő szexuális zaklatási ügy, ami még 1991-ben robbant ki Clarence Thomas legfelsőbb bírónak választása előtt. A film már-már dokumentarista alaposítással dolgozza fel a meghallgatások drámáját, a csodás Kerry Washingtonnal a főszerepben.

ÚJRASZÁMLÁLÁS (RECOUNT, 2008)

Rendezte: **Jay Roach** (3 Emmy-díj)

Ha Barry Levinsonról azt mondtuk, hogy az HBO egyik házi rendezője, akkor Jay Roachról is elmondhatjuk ugyanezt: az HBO adta meg neki a lehetőséget, hogy sok sikeres vígjáték után átnyerelgesen a drámákra. A 2000-es elnökválasztási eredmény floridai újraszámolásának sodró lendületű krónikája elsősorban azoknak tetszhet, akiket mélyebben érdekel az amerikai politika világa.

A cikk az HBO felkérésére és támogatásával készült.